

ปัจจัยที่มีผลต่อการทำวิจัยของแพทย์ประจำบ้านและ แพทย์ประจำบ้านต่อยอด ภาควิชารังสีวิทยา คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล

โยธิน คำแสง, วท.ม., วารีย์ อัครเสนา, รพ.ม., สุกนัวรรณ เชาววิศิษฏ์, พบ.,
พิมพ์ลา ขาวขำ, ศศ.บ., สุกากรณ์ โตะสำลี, บธ.บ., อรทัย เกียรติจิรดา, บธ.บ.,
ดรุณี สุขวัฒนาชัยกุล, บธ.บ., พิมพ์ ศิริวงค์ไพรัช, พบ.

ภาควิชารังสีวิทยา คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล กรุงเทพฯ 10400

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์: เพื่อให้ทราบถึงทัศนคติต่อการทำวิจัย รวมถึงปัญหาและอุปสรรคในการทำวิจัยของแพทย์ประจำบ้านและแพทย์ประจำบ้านต่อยอด ภาควิชารังสีวิทยา คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล

วิธีการวิจัย: แพทย์ประจำบ้านและแพทย์ประจำบ้านต่อยอด ภาควิชารังสีวิทยา ปีการศึกษา 2553 จำนวน 38 คน ตอบแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วยการเก็บข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม การศึกษาทัศนคติต่อการทำวิจัย และศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคของการทำวิจัยซึ่งอยู่ในหลักสูตรการฝึกอบรม โดยแบ่งการตอบคำถามเป็นระดับ 1-4 และ 1-5 ตามลำดับ แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ หาค่าเฉลี่ย รวมทั้งส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป STATA 11

ผลการวิจัย: ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ (ร้อยละ 76.31) มีอายุอยู่ในช่วง 25-30 ปี เป็นเพศหญิงร้อยละ 71.05 จากคำถามในด้านทัศนคติ 12 ข้อ ข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยสูงที่สุด 4 ลำดับคือ เห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นบุคคลที่น่าทำงานด้วย (ค่าเฉลี่ย 3.39 จากคะแนนเต็ม 4), อาจารย์ที่ปรึกษามีความเอาใจใส่ทำให้สามารถทำงานวิจัยได้ง่าย (3.34), เห็นว่างานวิจัยที่ทำมีประโยชน์ต่อภาควิชาฯ (3.05) และต่อตนเอง (3.00) และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งที่จะเปลี่ยนอาจารย์ที่ปรึกษา (ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 1.71) ในส่วนของปัญหาและอุปสรรคในการทำงานวิจัยนั้น ข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยสูงที่สุด 6 ลำดับคือ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่า ภาควิชาควรจัดสรรช่วงเวลาเฉพาะสำหรับการทำวิจัย (ค่าเฉลี่ย 4.39 จากคะแนนเต็ม 5), ภาระงานประจำที่ต้องรับผิดชอบมีผลมากต่อการทำวิจัย (4.28), ผู้ตอบแบบสอบถามยังขาดความรู้เกี่ยวกับการเลือกใช้สถิติที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย (3.92), เห็นด้วยที่กำหนดให้นำเสนอ proposal ตั้งแต่ฝึกอบรมในชั้นปีที่ 2 (3.92), มีความยากลำบากในการตามแฟ้มประวัติคนไข้ (3.81) และในการนัดพบกับนักสถิติของคณะฯ (3.78)

ข้อสรุป: แพทย์ประจำบ้านและแพทย์ประจำบ้านต่อยอด ภาควิชารังสีวิทยา มีทัศนคติที่ดีมากต่ออาจารย์ที่ปรึกษา และไม่ประสงค์จะเปลี่ยนอาจารย์ที่ปรึกษาระหว่างการทำวิจัย พบว่าปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญในการทำวิจัยคือ ภาระงานประจำที่มาก ทำให้เวลาในการทำงานวิจัยมีไม่เพียงพอ จึงเห็นควรให้ภาควิชาฯ จัดสรรช่วงเวลาเฉพาะในการทำวิจัยให้

คำสำคัญ: แพทย์ประจำบ้าน, อาจารย์ที่ปรึกษา, ปัจจัย, การทำวิจัย, รังสีวิทยา

Corresponding Author: วารีย์ อัครเสนา, รพ.ม.

ภาควิชารังสีวิทยา คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล กรุงเทพฯ 10400

โทร. 02-201-2241

บทนำ

สถาบันอุดมศึกษาเป็นแหล่งรวมความรู้และผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาต่างๆ ทั้งทางด้านสังคม วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี รวมถึงสาขาทางด้านการแพทย์และสาธารณสุข⁽¹⁾ ยิ่งไปกว่านั้น ยังเป็นศูนย์กลางในการเผยแพร่ความรู้ ในการศึกษาค้นคว้า คิดค้นวิทยาการและนวัตกรรมใหม่ๆ รวมทั้งผลิตผลงานวิจัย เพื่อสนับสนุนให้สังคมสามารถเผชิญสภาพปัญหาต่างๆ และนำไปพัฒนา แก้ไข ปรับปรุง หรือหาแนวทางป้องกันปัญหาที่เกิดขึ้น ทั้งในปัจจุบันและในอนาคตต่อไปได้อย่างไม่หยุดยั้ง

รังสีวิทยาเป็นวิชาแขนงหนึ่งซึ่งมีความก้าวหน้าทางวิชาการและมีความทันสมัยทั้งในด้านเครื่องมือทางการแพทย์และเทคโนโลยีที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว ภาควิชารังสีวิทยาคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มีเครื่องมือทางการแพทย์ที่ทันสมัย ได้แก่ เครื่องเอกซเรย์ทั่วไป เครื่องตรวจอวัยวะภายในด้วยความถี่สูง (Ultrasound) เครื่องเอกซเรย์เต้านม (Digital Mammogram) เครื่องเอกซเรย์คอมพิวเตอร์ (Computed Tomography : CT) เครื่องสร้างภาพด้วยสนามแม่เหล็กไฟฟ้า (Magnetic Resonance Imaging : MRI) เครื่องตรวจทางรังสี 2 ระนาบของหลอดเลือดด้วยระบบดิจิทัล (Bi-plane digital subtraction angiography : BDSA) เครื่อง Cyber-Knife ในการปฏิบัติงานด้านรังสีรักษา รวมทั้งมีระบบสารสนเทศทางการแพทย์ที่ทันสมัย ได้แก่ ระบบ Radiology Information System (RIS) เพื่อรองรับการทำงานทางด้านรังสีวิทยาและต่อเชื่อมเข้ากับระบบ Hospital Information System (HIS) ของคณะฯ นอกจากนี้ ยังมีระบบ Picture Archives and Communication System (PACS) ซึ่งเป็นระบบที่ใช้เพื่อการบริหารและจัดเก็บข้อมูลภาพทางการแพทย์ โดยเป็นตัวกลางเชื่อมต่อระหว่างเครื่องมือที่ใช้สร้างภาพที่กล่าวข้างต้น กับระบบ HIS

ด้านการศึกษา ภาควิชารังสีวิทยามีหลักสูตรการฝึกอบรมแพทย์ประจำบ้าน เพื่อวุฒิบัตรแสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพเวชกรรม ภายใต้ราชวิทยาลัยรังสีแพทย์แห่งประเทศไทยและแพทยสภา อย่างต่อเนื่องทุกปี ปัจจุบันภาควิชาฯ มีหลักสูตรการฝึกอบรมแพทย์ประจำบ้านจำนวน 4 หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรการฝึกอบรมแพทย์ประจำบ้านสาขารังสีวิทยาวินิจฉัย สาขารังสีวิทยาทั่วไป สาขารังสีรักษาและมะเร็งวิทยา และสาขาเวชศาสตร์นิวเคลียร์ นอกจากนี้ ภาควิชาฯ ยังได้รับอนุมัติให้เปิดการฝึกอบรมแพทย์ประจำบ้านต่อยอดหลักสูตร 2 ปี จำนวน 4 หลักสูตร

ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 เป็นต้นมา ได้แก่ หลักสูตรการฝึกอบรมแพทย์ประจำบ้านต่อยอดอนุสาขาภาพวินิจฉัยขั้นสูง (Fellow Training in Advanced Diagnostic Body Imaging) อนุสาขาภาพวินิจฉัยระบบประสาท (Fellowship Training in Diagnostic Neuroimaging) อนุสาขารังสีร่วมรักษาของลำตัว (Fellowship Training in Body Interventional Radiology) และอนุสาขารังสีร่วมรักษาในระบบประสาท (Fellowship Training in Interventional Neuroradiology) ซึ่งหลักสูตรดังกล่าวนี้ แพทย์ประจำบ้านและแพทย์ประจำบ้านต่อยอดทุกคนจะต้องทำงานวิจัย 1 เรื่องควบคู่ไปกับการฝึกอบรม และต้องนำเสนอผลงานวิจัยนี้แก่กรรมการสอบวุฒิบัตร โดยถือเป็นเกณฑ์ประเมินผ่านข้อหนึ่งด้วย⁽²⁾ งานวิจัยจึงมีความสำคัญต่อการฝึกอบรมและต่อการสำเร็จการศึกษาในหลายๆ หลักสูตรดังกล่าว

คณะผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติต่อการทำวิจัย รวมถึงปัญหาและอุปสรรคในการทำวิจัยของแพทย์ประจำบ้านและแพทย์ประจำบ้านต่อยอด โดยนำข้อมูลที่ได้รับไปวิเคราะห์และประมวลผลทางสถิติ⁽³⁾ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาระบบการทำวิจัยของแพทย์ประจำบ้านและแพทย์ประจำบ้านต่อยอดให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

วิธีการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research Method) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการทำวิจัยของแพทย์ประจำบ้านและแพทย์ประจำบ้านต่อยอดของภาควิชารังสีวิทยา โดยมีรูปแบบและวิธีการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรกลุ่มเป้าหมาย: แพทย์ประจำบ้านและแพทย์ประจำบ้านต่อยอด ภาควิชารังสีวิทยา ปีการศึกษา 2553 จำนวน 38 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย: แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งได้ตั้งข้อคำถามจากสถานการณ์ที่พบได้ในสภาพปัจจุบัน
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล: ผู้วิจัยได้มอบแบบสอบถามออกไปในเดือนพฤศจิกายนซึ่งเป็นช่วงที่มีการนำเสนอผลงานวิจัยภายในภาควิชาฯ และขอให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งคืนในเวลา 1 เดือน
4. ระดับเกณฑ์การประเมิน
  - 4.1 ระดับทัศนคติต่อการทำวิจัย แบ่งเป็น 4 ระดับ ดังนี้
    - ระดับ 1 คือ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

- ระดับ 2 คือ ไม่เห็นด้วย
 ระดับ 3 คือ เห็นด้วย
 ระดับ 4 คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง
 4.2 ระดับของปัญหาและอุปสรรคในการทำวิจัย แบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้
 ระดับ 1 คือ น้อยที่สุด
 ระดับ 2 คือ น้อย
 ระดับ 3 คือ ปานกลาง
 ระดับ 4 คือ มาก
 ระดับ 5 คือ มากที่สุด

5. การวิเคราะห์ข้อมูล: วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป STATA 11.0 (STATA-Corp., College Station, TX, USA) ในการวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติ ดังนี้

5.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละของแต่ละข้อ แล้วนำเสนอในรูปแบบของตารางและแปลผลด้วยการบรรยาย

5.2 ข้อมูลทัศนคติต่อการทำวิจัยของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.3 ข้อมูลปัญหาและอุปสรรคในการทำวิจัยของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

จากการศึกษาข้อมูลทั่วไป พบว่าแพทย์ประจำบ้านและแพทย์ประจำบ้านต่อยอดมีอายุอยู่ในช่วง 25-30 ปีมากที่สุด (ร้อยละ 76.31) เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย (ร้อยละ 28.95)

จากคำถามทางด้านทัศนคติต่อการทำวิจัยรวม 12 ข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุดที่ 4 อันดับแรกคือ พบว่าแพทย์ประจำบ้านและแพทย์ประจำบ้านต่อยอด มีทัศนคติว่าอาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัยว่าเป็นบุคคลที่น่าทำงานด้วย (ค่าเฉลี่ย 3.39 จากคะแนนเต็ม 4), อาจารย์ที่ปรึกษามีความเอาใจใส่ทำให้สามารถทำงานวิจัยได้ง่าย (3.34), และเห็นว่างานวิจัยที่มีประโยชน์ต่อภาควิชา (3.05) และต่อตนเอง (3.00) ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3 อันดับคือ แพทย์ประจำบ้านและแพทย์ประจำบ้านต่อยอดไม่ชอบทำงานวิจัย (2.10) เนื่องจากไม่ค่อยมีความรู้ในด้งานงานวิจัย (1.97) และไม่เห็นด้วยอย่างมากที่จะเปลี่ยนอาจารย์ที่ปรึกษาในระหว่างทำงานวิจัย (ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 1.71) ดังแสดงในตารางที่ 1

จากคำถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการทำงานวิจัยรวม 19 ข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุดที่ 6 อันดับแรก คือ แพทย์ประจำบ้านและแพทย์ประจำบ้านต่อยอดต้องการให้ภาควิชา จัดสรรช่วงเวลาเฉพาะสำหรับการทำวิจัย (ค่าเฉลี่ย 4.39 จากคะแนนเต็ม 5), เนื่องจากภาระงานประจำที่ต้อง

ตารางที่ 1 ทัศนคติต่อการทำวิจัย

หัวข้อ	ประชากร	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด
1. ท่านเป็นคนที่ชอบทำงานวิจัย	38	2.10	0.64	1	3
2. งานวิจัยเป็นงานที่ทำหาย	38	2.86	0.62	2	4
3. ท่านมีความรู้ในด้านงานวิจัยเป็นอย่างดี	38	1.97	0.54	1	3
4. งานวิจัยที่ท่านทำมีประโยชน์ต่อตัวท่าน	38	3.0	0.46	2	4
5. งานวิจัยที่ท่านทำมีประโยชน์ต่อภาควิชา	38	3.05	0.51	2	4
6. ท่านมีความรู้ความเข้าใจในงานวิจัยที่ท่านทำอยู่	38	2.84	0.43	2	4
7. ท่านภูมิใจที่มีส่วนในการทำวิจัยนี้	38	2.97	0.54	2	4
8. ท่านใช้สถิติงานวิจัยทางการแพทย์เข้ามาช่วยในการทำวิจัย	38	2.97	0.36	2	4
9. อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัยเป็นบุคคลที่น่าทำงานด้วย	38	3.39	0.49	3	4
10. ท่านคิดว่าความเอาใจใส่ของอาจารย์ที่ปรึกษาทำให้ท่านทำงานได้ง่ายขึ้น	38	3.34	0.53	2	4
11. ท่านมีความลำบากใจในการปฏิเสธอาจารย์ที่เสนองานวิจัยที่ท่านไม่ชอบ	38	2.31	0.73	1	4
12. ท่านรู้สึกอยากเปลี่ยนอาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย	38	1.71	0.83	1	4

รับผิดชอบ มีผลมากต่อการทำวิจัย (4.28), แพทย์ประจำบ้าน และแพทย์ ประจำบ้านต่อยอดรู้สึกรู้สึกว่ายังขาดความรู้เกี่ยวกับการเลือกใช้สถิติที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย (3.92), เห็นด้วยที่กำหนดให้นำเสนอ proposal ตั้งแต่ฝึกอบรมในชั้นปีที่ 2 (3.92), มีความยากลำบากในการตามแฟ้มประวัติคนไข้ (3.81) และในการนัดพบกับนักสถิติของคณะฯ (3.78) ดังแสดงในตารางที่ 2

วิจารณ์ผลการวิจัย

จากผลการวิจัยครั้งนี้ แพทย์ประจำบ้านและแพทย์ประจำบ้านต่อยอดของภาควิชารังสีวิทยาที่มีทัศนคติที่ดีมากที่สุดต่ออาจารย์ที่ปรึกษา ว่าเป็นบุคคลที่น่าทำงานด้วย มีความเอาใจใส่ ทำให้สามารถทำงานวิจัยได้ง่ายขึ้นและประสบความสำเร็จ และไม่ต้องการเปลี่ยนอาจารย์ที่ปรึกษาแสดงให้เห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาของภาควิชาฯ เป็นบุคลากรที่มีศักยภาพ มีความรู้ความสามารถ และมีความเชี่ยวชาญ ทำให้สามารถดูแลงานวิจัยได้เป็นอย่างดี ถึงแม้แพทย์เองจะมีความคิดของตนเองไม่ชอบงานวิจัย และไม่ค่อยมีความรู้เกี่ยวกับงานวิจัยก็ตาม อีกประการหนึ่งคือ ทางภาควิชาฯ อนุญาตให้แพทย์ประจำบ้านและแพทย์ประจำบ้านต่อยอดสามารถเลือกอาจารย์ที่ปรึกษาได้อย่างเสรี โดยสามารถเข้าไปติดต่อกับอาจารย์ได้เอง และอาจารย์ก็สามารถเลือกแพทย์ประจำบ้านและแพทย์ประจำบ้านต่อยอดมาทำงานวิจัยด้วยได้ จึงไม่มีปัญหาในเรื่องนี้ ในประเทศที่มีการฝึกอบรมแพทย์ประจำบ้านรังสีวิทยามาเป็นเวลานานอย่างสหรัฐอเมริกา ก็ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องของงานวิจัยในขณะที่ฝึกอบรมเป็นอย่างมาก จากการศึกษาพบว่าทัศนคติที่ดีต่อการทำวิจัยในขณะที่ฝึกอบรมเป็นหนึ่งในตัวแปรที่ทำให้แพทย์ที่จบการศึกษาทางด้านรังสีวิทยายังคงทำงานวิจัยแม้เมื่อจบการศึกษาไปแล้ว แต่รายงานดังกล่าวไม่ได้ศึกษาเกี่ยวกับอาจารย์ที่ปรึกษา⁽⁴⁾

จากการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคของการทำงานวิจัย พบว่า ปัจจัยที่ผลต่อการทำงานวิจัยคือ แพทย์ประจำบ้านและแพทย์ประจำบ้านต่อยอดมีภาระงานประจำที่ต้องรับผิดชอบมาก ได้แก่ การเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานของราชวิทยาลัยรังสีแพทย์แห่งประเทศไทย การไป Elective เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทั้งภายในและภายนอกคณะฯ รวมทั้งงานบริการผู้ป่วยที่มีเป็นจำนวนมาก จึงไม่มีเวลาเพียงพอที่จะทำงานวิจัยได้

อย่างเต็มที่ นอกจากนี้ยังพบว่า แพทย์ประจำบ้านและแพทย์ประจำบ้านต่อยอดยังขาดความรู้เกี่ยวกับการเลือกใช้สถิติที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย และมีความลำบากในการนัดพบกับนักสถิติของคณะฯ ซึ่งปัญหานี้มีความสำคัญไม่น้อย เนื่องจากงานวิจัยจำเป็นต้องใช้สถิติเข้ามาอธิบายและใช้อ้างอิง เพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือและเป็นที่ยอมรับ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า สมควรเสนอให้ภาควิชาฯ จัดให้มีการอบรมทางด้านสถิติวิจัยทางการแพทย์โดยการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิมาให้ความรู้ และเป็นที่ยปรึกษาทางด้านสถิติแก่แพทย์ประจำบ้านและแพทย์ประจำบ้านต่อยอดอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้แพทย์สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการทำงานวิจัยได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป และจัดให้มีช่องทางที่แพทย์สามารถพบนักสถิติของคณะฯ ได้สะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น ผลการศึกษาในครั้งนี้มีความสอดคล้องกับการศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกาที่พบว่า อุปสรรคของการทำงานวิจัยในภาควิชารังสีวิทยามีอยู่หลายประการ ส่วนหนึ่งในจำนวนนั้นคือการที่บุคลากรต้องใช้เวลาไปในการดูแลผู้ป่วย ทำให้ไม่มีเวลาเฉพาะสำหรับการทำวิจัย การศึกษาดังกล่าวยังพบว่า การเลือกรับแพทย์ประจำบ้านที่ไม่มีความสนใจด้านการวิจัย เป็นอุปสรรคอย่างหนึ่งที่ทำให้งานวิจัยในภาควิชาไม่ดีเท่าที่ควร⁽⁵⁾

โดยสรุป แพทย์ประจำบ้านและแพทย์ประจำบ้านต่อยอด ภาควิชารังสีวิทยา มีทัศนคติที่ดีมากที่สุดต่ออาจารย์ที่ปรึกษา และไม่ประสงค์จะเปลี่ยนอาจารย์ที่ปรึกษาระหว่างการทำวิจัย พบว่าปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญในการทำวิจัยคือ ภาระงานประจำที่มาก ทำให้เวลาในการทำงานวิจัยมีไม่เพียงพอ จึงเห็นควรให้ภาควิชาฯ จัดสรรช่วงเวลาเฉพาะในการทำวิจัยให้

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์พิมพ์ใจ ศิริวงศ์ไพรัช ผู้ช่วยหัวหน้าภาควิชารังสีวิทยาฝ่ายการศึกษา และรองศาสตราจารย์ศิรินธรา สิงหรา ณ อยุธยา หัวหน้าภาควิชารังสีวิทยา ที่ให้การสนับสนุนและผลักดันให้ งานวิจัยเรื่องนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี รวมถึงแพทย์ประจำบ้าน แพทย์ประจำบ้านต่อยอด และบุคลากรฝ่ายการศึกษาของภาควิชารังสีวิทยา ที่ให้การสนับสนุนด้านข้อมูลสำหรับการวิจัยนี้

ตารางที่ 2 ปัญหาและอุปสรรคในการทำวิจัย

หัวข้อ	ประชากร	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด
1. ท่านมีโอกาสใช้ความรู้ความสามารถในการทำวิจัยเต็มที่	38	3.65	0.66	2	5
2. ภาระงานประจำที่ต้องรับผิดชอบมีผลต่อการทำวิจัย	38	4.28	0.76	3	5
3. ต้องการมีเวลาที่ทำวิจัยเฉพาะ เช่น ครึ่งเดือน	38	4.39	0.88	1	5
4. ภาควิชาฯ ให้การสนับสนุนเงินทุนในการทำวิจัย	36	2.5	1.23	1	5
5. คณะฯ ให้การสนับสนุนงบประมาณในการทำวิจัย	36	2.55	1.27	1	5
6. ภาควิชาฯ มีจำนวนบุคลากรช่วยทำงานวิจัยที่เพียงพอ	38	2.63	1.12	1	5
7. ท่านมีปัญหาเกี่ยวกับการขออนุมัติจากคณะกรรมการจริยธรรมวิจัยในคน					
7.1 ขั้นตอนการขอจริยธรรมวิจัยในคน	34	2.29	1.05	1	5
7.2 ระยะเวลาของการอนุมัติจริยธรรมวิจัยในคน	34	2.38	1.12	1	5
8. ท่านมีปัญหาเกี่ยวกับอาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัยของท่าน					
8.1 ความเข้าใจที่ไม่ตรงกัน	34	1.94	0.83	1	4
8.2 ภาวะทางอารมณ์	34	1.73	0.79	1	4
8.3 เวลาในการให้คำปรึกษาแนะนำ	34	2.28	0.98	1	4
9. บรรยากาศในที่ทำงานไม่เอื้ออำนวยในการทำงานวิจัย	34	3.23	0.85	2	5
10. มีการพูดคุย แลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ในการทำงานวิจัยร่วมกันภายในหน่วยงาน	38	3.28	0.65	2	5
11. เอกสาร ตำรา วารสาร บทความทางวิชาการหรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ห้องสมุดภาควิชาฯ หรือห้องสมุดคณะฯ มีจำนวนน้อยและไม่ทันสมัย	38	3.15	0.82	1	5
12. ท่านมีปัญหาเกี่ยวกับการสืบค้นฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย	38	3.10	0.98	1	5
13. ท่านขาดความรู้เกี่ยวกับการเลือกใช้สถิติที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยทางการแพทย์	38	3.92	0.78	3	5
14. ภาควิชาฯ มีเครื่องมือและอุปกรณ์ที่อำนวยความสะดวกต่อการทำวิจัย	38	2.73	0.79	1	4
15. ท่านมีความยากลำบากในการตามแฟ้มประวัติคนไข้	38	3.81	0.86	2	5
16. ท่านมีความยากลำบากในการนัดนักสถิติ เช่น ได้คิวนัดนานเกินไป	37	3.78	1.1	1	5
17. ท่านไม่สามารถอธิบายงานวิจัยของท่านให้นักสถิติเข้าใจได้ดีนัก	37	3.29	0.81	2	5
18. ท่านเห็นด้วยกับการเสนอ proposal งานวิจัยตั้งแต่ปีที่ 2	38	3.92	0.88	2	5
19. ท่านมีอุปสรรคในการเลือกหัวข้อวิจัยเนื่องจากไม่ทราบว่าจะชอบหรือไม่	38	3.34	0.90	2	5

เอกสารอ้างอิง

1. พิเชฐ คุรงค์เวโรจน์, วรรณณา เต็มศิริพจน์, อธิคม บางวิวัฒน์. บทบาทอุดมศึกษาในระบบวิจัยแห่งชาติ. โครงการพัฒนาระบบวิจัยของประเทศ มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ. 2546;1-170.
2. Jaovisidha S, Suwatanapongched T, Siripornpitak S. Radiology training in Thailand: Challenges and Innovations. In: Van Deven T, Hibbert KM, Chhem RK, editors. The Practice of Radiology Education: Challenges and Trends. Berlin: Springer-Verlag; 2010;161-8.
3. ธาณินทร์ ศิลป์จารุ. การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: บิสนิเนสอาร์แอนด์ดี; 2551;295-374.
4. Hillman BJ, Fajardo LL, Witzke DB, Diego C, Mark I, Fulginiti JV. Factors influencing radiologists to choose research careers. Invest Radiol 1989; 24(11) available at <http://journals.lww.com/investigativeradiology> Accessed 30 June 2011
5. Alderson PO, Bresolin LB, Becker GJ, Thrall JH, Dunnick NR, Hillman BJ, et al. Enhancing research in academic radiology departments: Recommendation of the 2003 consensus conference. Radiology 2003; 232:405-8

Original Articles/นิพนธ์ต้นฉบับ

The Factors Affecting Residents and fellows' Research Conduct in Department of Diagnostic and Therapeutic Radiology, Faculty of Medicine, Ramathibodi Hospital, Mahidol University

**Kumsang Y, MS, Atsawasena W, MPA, Jaovisidha S, MD,
Khawkham P, BA, Tohsunlee S, BA, Keatjidara O, BA,
Sukwathanachaikul D, BA, Siriwongpirat P, MD.**

Department of Radiology, Faculty of Medicine Ramathibodi Hospital, Mahidol University, Bangkok 10400 Thailand

Abstract

Objective: To study the factors affecting residents and fellows' research conduct in the Department of Diagnostic and Therapeutic Radiology, Faculty of Medicine Ramathibodi Hospital, Mahidol University

Material and Method: A total of 38 residents and fellows of the 2553 academic year were recruited (subjects); to answer the questionnaires regarding personal information, the attitudes on research, and the obstacles to conduct research in the Department. The data was analyzed as frequency distribution, percentage, mean, and standard deviation using STATA 11.

Results: Majority of subjects (76.31%) were in age range of 25-30 years, with female : male ratio 71.05% : 28.95%. From 12 questions regarding the attitudes on research, the 4 questions received highest scores were: the advisor was kind and nice to work with (mean 3.39 from 4), the advisor provided time and made the research easier (3.34), the conducted research was useful for the Department (3.05) and for the subjects themselves (3.00). The question whether the subjects wanted to change their advisors received the lowest score (1.71). From 19 questions concerning problems and obstacles to conduct research, the 6 questions received highest scores were: the Department should provide specific time period for doing research (mean 4.39 from 5), plenty of clinical service affected the research conduct (4.28), subjects were lack of knowledge about necessary biomedical statistics (3.92), subjects agreed to present research proposal in the second year of residency training (3.92), subjects had difficulty in finding the patients' files (3.81), and difficulty in appointing the biomedical statistician (3.78).

Conclusion: Residents and fellows had excellent attitude to their advisors, and did not want to change. The obstacles in conducting research related to plenty of clinical service that resulted in insufficient research time. The Department should consider arranging specific research time period for residents and fellows.

Keywords: Resident, fellows, radiology, research, attitude, obstacle

Corresponding Author: Atsawasena W, MPA.

Department of Radiology, Faculty of Medicine Ramathibodi Hospital, Mahidol University, Bangkok 10400 Thailand Telephone. 02-201-2241